

2. Decembre 1858.

Ch. In Numerulu anteiu alu acestei Fóie din anulu curgatoriu s'a fostu începutu desfasiurarea unui lucru, care in sine s'aru paré fórte neînsemnatu. Neînsemnatu e intru adeveru, daca 'lu vomu cauta din partea celoru ce despretiuescu vorbele fara de folosu in titulature, nu inse din partea celoru, ce se tienu bucurosi de formalismulu ereditu din vecii intunerecului. Intre aceste dóue extreme de individualitati sta societatea. Ea a acceptatu unele numiri, ear' altele le a lepadatu numai pentru ca sa faca destulu prejudetieloru omenesci de o parte si cerintieloru mintei sanatóse de alta parte. Scimu cumca tipulu, dupa care avemu de a ne purta cu amici si cunoscuti mai de aprópe si cu cei ce 'i putemu numi de o pandia cu noi e cu totul diferitu de celu ce 'lu avemu de a'lu observa catra cei mai batrani, mai esperti or innaintat; pe o treapta a societatei mai inalta, de catu ceea, pe care ne aflamu noi. Care e inse adeveratulu modu, pofritu in societatea unoru necunoscuti, mai batrani, or chiaru superordinati, nu putemu se dicemu, ca'lu scimu cu totii, pentru ca de multe ori trecemu peste cerintiele cuvintiei.

Acésta esundare peste marginele funei cuvintiei a fostu avutu de scopu a o impedecca artichlulu intitlatu maria ta si maria sa. Déca si intru catu s'a pututu face acésta urma va alege. Esundari se potu intempla mai de multe ori, póte sau si intemplatu si de atunci incóce. Acésta inse inca nu e urmare ca midilócele usate sa fia fara resultatu.

Numai pene se voru nemoli bine pepturile

asiediate pe lunga riu, suntemu securi ca receritua mintei in astu obieptu, nu 'si va teme terenulu séu detórintiele necuvenintiei.

In numitululu articulu, ca nedestinatulu pentru Fóia, sau fostu strinsu si construitu materialulu numai cu fuga. Acolo s'a vorbitu despre titulature, dupa cum prescrista conceptulu, ce si'lu putú face despre ele autorinulu artichlului in timpu de cateva patrare de óra si dupa cum dictá opiniunea ce 'si o formá din mai de aprópe cercetare a însemnatatei loru sociali si a incurgerei, ce o potu avé asupra inimeloru. celoru ce nu avura ocaziune a studeia societatea, in care traimu si nu se putura aventá atatu de susu, catu sa se póta uita cu ochi despretiuitori la prejudetiele omenesci si sa nu suie ambiitiunea fara de temeiu séu vanitatea unoru ómeni pene acolo, incatu pe lunga tóte slabitiunile omenesci sa mai devina inca si' la acea idea fipta, dar' stingace, ca ei ar fi creati din mai buna materia, de catu convietiuitorii loru si de aceea se ar cuveni ca de catra cei mai nepriceputi séu mai mici in demnitatea sociale sa se considere, asemenea unoru fiintie mai inalte si sa se suie cu onórea la gradulu, cu care se prea maresce inceputulu inceputuriloru, cauza cauzeloru, atotuputintia nestrebatuta inca de mintea omenésca.

Intru adeveru ca mintea ómeniloru, recunoscundu meritele unoru spirite intru adeveru rari, le a distinsu in diferite timpuri, diferitu, si le a datu in convietuire unele numiri, diferitóre de ale multiemei. (Vecii de midilocu ai istoriei univarsari au fostu fórte manosi intru aflarea astorufeliu de numiri, fórte caracteristice in privintia ómeniloru, ce le dedéu, or le primeau si in privintia acelu timpu patatu prin teraiture si prin desbracarea ómeniloru

de demnitatea varsata in inima lor, de celu ce intinde ceriulu ca o pele si ambla preste aripele venturilor.)

Unele din acele suflète rari intrebuintiandu impregiurarile favoritóre, a uneori spre scopulu umanitatei, ear' de alte ori spre scopulu eului seu, si au intemeiatu o prerogativa istorica intru pretinderea de astfeliu de numiture.

In decursulu timpului, convietuitorii loru le au incuviintiatu pretinsiunea si asia prin invoieía or din respectu séu din frica, titulaturele se facura cu vóia fara de vóin atatu de de tóte dilele, incatu fiacare 'si tienú de detorintia a se folosi de rezultatele ee le puteau aduce pentru vietia praptica, pe lunga tóta neinseminatatea loru in sine si de sine. (Scimi cate lucruri se au facutu in lumea asta numai prin maguliture.) Ba ele (titulaturele) se tienura cu o acuratia, ce se ar mai margini cu pedanteria, atatu din partea datatoriloru catu si a primitoriloru.

Unele din familiile fundate de cate unu atare sufletu stralucitoriu, eredira dela mosii loru numirile pre atinse. Convietuitorii nu li se pusera in contra. Asia se intempla pe sciute, pe nesciute ca invoieía comuna intari asfeliu de numiture pretinse pentru totdeauna (adeca catu voru traii membrii familiei loru). Mai alesu se invoii societatea a uneori póte numai tacandu la numirile luate pentru totdeauna de catra nisce familie, a caroru capi 'si pusera de mareaia tienta a forma a regula, si a conduce societati intregi spre scopulu creatiunei. Aceste familie sunt familiile domnitoriloru din diferitele state.

In unele state nu'si putura domnitorii supune, de totu, — pene mai deunadi, — tóte plasele poporului condusu. Causa era, ca alte familie rivali le stetera in contra si 'si castigara ori 'si arogara siesi particele din puterea cea deplina a conducatoriuului si asia poporul mai de josu dede astorufeliu de despotisiori suverani in dominiulu seu, numiture de cele ce din inceputu se dedeu numai capiloru societatei.

Astfeliu cam erau lucrurile si pe la noi pene acum diece ani.

Anulu incalecituriloru macina diferitele clase ale imperiului nostru facia cu domnitoriulu, le mesteca cu pleava si din farina produsa se facu unu

aluatu, din care nu se mai compusera earasi grauntie alese din pleava, ci prin mana de feru a fragmentatoriuului se formara diferite corpuri mai mari si mai mici, cari leganduse laolalta cu colaculu „viribus unitis“ se strinsera pe lunga centru asfeliu, incatu in daru vei mai cauta grauntie si pleava cum erau ele mai inainte, ca dai numai de corpurile compuse din ele. Aceste corpuri considerate la olalte intru o idea se numescu, facia cu centrulu, cu numele ginerare de „poporatiune“, fara a mai sci de „proceres“, „magnati“, „optimates“ si „nobiles ac circumspecti.“

Diferitele popóre, cari laolalta constituu poporatiunea sunt strinse pe lunga domnitoriu asfeliu, incatu fiacare persóna publica in statu, dela practicante pene la ministru 'si trage autoritatea sa totu din aceeași fantana, deadreptulu or prin diferite canale.

Din 1848 incóce statulu se au stramutatu, a fara de capu. Acesta a remasu totu celu istoricu; 'si conserbá dara si prerogativele istorice. Ceilalti din poporatiune capatara numiture dupa aptivitatea ce o urmédia in statu, delaturanduse diferentia genuriloru de clase si facanduse „o turma si unu pastoriu.“

Tóta puterea publica se concentrédia in conducatoriu. Prin urmare si potestatea detatóre de legi, care la noi era mai inainte in mana dietei-

Noi amu intratu dara sub legile cele nóue, date de domnitoriulu, pe lunga lepadarea celoru vechi.

Legile date pentru noi sunt tóte publicate de catra domnitoriulu de dupa anulu framentarei. In ele a fostu dara de lipsa ca sa se considere impregiurarile nóstre de astadi si progresulu facutu peste totu, ca nu cumva intr'unu timpu luminatu se remanemu totu cam in orbia legiloru semivare. Cu stergerea acestoru sau stersu (prin lege) si prerogativele, privilegiile s. a., prin urmare si numiturele publice a le persóneloru demnitari. (Aici e vorba numai de noi.)

Popórelé, ce avura existintia politica si mai inainte, 'si conserbara totusi numitura domnitoriulu ca istorica, ear' cele ce nu avura 'si formara tóte numiturele din nou, lepadandu cele imprumutate dela convietorii loru privilegiati, séu formate sub incurgerea sierbitoriei séu a sclavismului.

вокрї секрете de а лза партє ла алянца челорѣ дої дитѣрадї. Прегѣтрїле пекѣтрѣ дитѣрдїреа Тѣрчїеї с'аѣ шї дичепѣтї дндатѣ дѣлѣ дїкеїе-реа пѣчїї дела Тїлсїтѣ. Александрѣ дїте дї Аѣгѣстѣ четѣдїле челе форѣїїкате дїн Далмаѣїа дї тѣпїле дїмператѣлїї францозескѣ. дї копчесе шї дрептѣлѣ сѣѣ де протекторатѣ престе їнсклеле їонїче, еарѣ дерїле дела Дѣпѣре кѣте ераѣ сѣ се дїкорпорезе Рѣсїеї ле цїнеа окѣпате кѣ трѣцеле сале; тотѣодатѣ Наполеонѣ дїсѣрчїнѣ пе Мармонѣт, каре комѣнда трѣпеле лѣї дї Далмаѣїа, ка сѣ стеа гата де а окѣпа Macedonia шї Albania. Негоѣїаѣїнїле деопрѣ сѣѣшїереа Тѣрчїеї с'аѣ копїнѣатѣ дї Ст. Петрѣвѣрг, ѣнде Наполеон трїмїсесе пе кѣпетенїа свїрїлорѣ (полїцаї секретї), пе Сабарї. Репортѣлѣ пе каре ачеста дїлѣ фѣкѣсе кѣтрѣ Наполеон деспре кѣрсѣлѣ негоѣїаѣїнїлорѣ шї каре акѣм се аѣлѣ тїпѣрїтѣ, тревѣсе се пѣлѣ пе орї чїне ла чеа маї стрѣпїлѣ тїраре; пептрѣкѣ дїн ачелаш кѣпѣштѣлѣ лѣтѣрїтѣ, кѣм е-влавїосѣлѣ Александрѣ шї Романѣцов мїнїстрѣлѣ сѣѣ алѣ тревїлорѣ дїн афартѣ мерѣе пе'нтрекѣте дї деспрѣѣїреа моралїтѣдїї, а дрептѣлї шї а опїнїзїїї пѣвлїче кѣ ачелѣ отѣ (кѣ Наполеон), кареле дїшї спѣркѣ тѣпїле дї сѣпцелѣ дѣчелїї де Енѣїен (дїн каса вѣрвонїлорѣ). Дїсѣшї Тїводо (Thibaudeau), ѣлѣлѣ дїн адорѣторїї лѣї Наполеон ворѣндѣ деспре негоѣїаѣїнїле лѣї Сабарї кѣ Александрѣ шї кѣ Романѣцов пѣ се пѣте коптенї а пѣ се рѣсїїка прекѣм врѣмѣзѣ: „Дѣндѣ ла о партє орї че формѣ дїпїоматїкѣ, еї негоѣїа дїтрѣ сїне фѣрѣ нїчї о фїїелѣ ка шї нїште кѣпїганї де тѣлхарї пептрѣ дїтѣрдїела прѣїлорѣ.“ —

Пекѣндѣ Рѣсїа шї Франца дїшї жѣртѣїа ѣпна алѣїа їмперїлѣ тѣрческѣ, ачеста ера дї пѣрїкѣлѣ де а се кѣтронї елѣ дїсѣшїї де сїне. Констанѣїнополеа ера датѣ дї прада їанїчарїлорѣ, карїї сѣвѣршїа тотѣ ѣелѣлѣ де влѣстѣмѣдїї. Деїї дїн Іѣлїї 1808 дїшї пѣсе дїн капѣ Баїрактар, ѣлѣлѣ дїн чеї маї зелошї партїзанї маї реформелорѣ лѣї Селїм III., ка кѣ довѣзѣчї пѣлѣ дїн треїзѣчїї мїї осташї ла Дѣпѣре сѣ прѣчѣдѣ ла Констанѣїнополе шї сѣ пѣлѣ капѣтѣ а-тѣтѣ анархїеї че домпїа аколо, кѣтѣ шї елїверѣндѣ пе Селїм дїн прїнсѣре сѣ'лѣ реста-рѣ ла тронѣ. Баїрактар дїндїлѣкѣ пе тареле

везїр кареле ста кѣ о алѣ ѣсте ла Адрианѣнополе ка сѣ се дїсѣодѣскѣ амѣндої, елѣ дїсѣлѣ дїшї дїнѣ дїн секретѣ планѣлѣ де а рѣотѣрна кїарѣ пе сѣлтанѣлѣ (челѣ носѣ). Аѣѣнѣндѣ амѣндої ла Констанѣїнополе, тареле везїрѣ се арѣнкѣ дїн партєа влѣмалїлорѣ шї а капѣлїї їанїчарїлорѣ чї Баїрактар дїшї дїтѣлїї ѣстеа са кѣ кѣтева мїї де матроїї, апої штїїндѣ, сѣ дїшеле пе сѣлтанѣлѣ шї пе везѣрѣлѣ, дїшї лѣлѣ тѣѣрїле спре а ле да ловїтѣра прекѣцетатѣ. Дѣлѣ че тѣте аѣ фостѣ прегѣтїте вїне, ешї апої кѣ планѣлѣ сѣѣ ла лѣмїлѣ.

Баїрактар сїлї пе сѣлтанѣлѣ кѣ сѣ'лѣ денѣ-мѣскѣ пе дїсѣлѣ ѣепералїсїмѣ, дѣлѣ ачѣеа де кїарѣ пе везїрѣлѣ де скосѣ деїн постѣ, еарѣ дїн 28 Іѣлїї 1808 се постѣ кѣ ѣстеа са дїнаїн-теа сераїлїї (решедїнѣа), еарѣ сѣлтанѣлїї дї трїмїсе порѣнкѣ ка се ре'пѣторкѣ потестатеа дїшпѣрѣтѣскѣ лѣї Селїм III. Вѣлѣндѣ Баїрактар кѣ рѣспѣнсѣлѣ лѣї Мѣстаѣа дїтѣрѣїе тарѣ, 'па-їлѣтѣ кѣ асалѣтѣ аѣспра сераїлїї. Чї дїн ачестѣ моментѣї се арѣнкѣ песте тѣрѣ капѣлѣ лѣї Селїмѣ ѣчїсѣ ла порѣнка лѣї Мѣстаѣа. Атѣлїї Баїрактар лѣлѣ сераїлѣ кѣ асалѣтѣ, пѣсе деокам-датѣ пе Мѣстаѣа ла прїнсѣре, прокїемѣ де Сѣлтанѣ пе фратѣ сѣѣ челѣ маї тїлѣрѣ, еарѣ апої ѣчїсе пе тоїї кѣдї лѣасерѣ партє ла реѣїїмѣ сѣѣ Мѣстаѣа.

Нозлѣ сѣлтанѣ Мѣхмед II., ера пѣмаї о креатѣрѣ а лѣї Баїрактар, кареле дндатѣ а шї фостѣ пѣмїтѣ де тарѣ везїрѣ алѣ ачелѣїашї. Ачеста рестаѣрѣ реформеле дїтродѣсе де Селїм ла ѣсте, еарѣ ла Констанѣїнополе адѣлѣ о арматѣ фѣрте пѣтерѣсѣ, фѣрѣ ка чїнева сѣ фїе аѣлатѣ спре че скопѣ се фѣчеа ачѣаста. Кѣ тѣте ачестеа Баїрактар, тѣлѣтѣ пѣ с'а пѣ-тѣтѣ цїнеа дїн каѣсѣ кѣ реформеле дїтродѣсе дїн арматѣ атѣтѣ дїн окїї їанїчарїлорѣ кѣтѣ шї дїн аї дїнрегѣлїї попорѣ орѣодокоѣ (шохаме-данѣ) трѣчеа де о тарѣ крїмѣ. Дїкѣ пѣла 14 Ноемѣре гїѣтеле дївершїнпате се рескѣларѣ дїнтр'о револѣѣїзїне ѣепералѣ, еарѣ Баїрактар скѣпѣ де шѣрте пѣмаї прїп ачѣеа кѣ а фѣїїтѣ дїнтр'о касѣ де прѣвѣрїї. Ачеста вѣлѣндѣ кѣ пе лѣпгѣ чеа маї черѣїкоѣсѣ апѣраре пѣ се пѣ-те цїне нїчї аколо, ѣчїсе пе денѣсѣлѣ Сѣлтанѣ Мѣстаѣа, еарѣ апої се арѣнкѣ пе сїне шї пе прїгонїторї сѣї дїн ѣерѣ. Дѣлѣ ачѣаста їанїчарїї

ші плебеа дші маї ресвзнарѣ кѣтева зиле прѣ-
дѣндѣ ші оморжндѣ дн четате. Еї ар фї омор-
жтѣ дпкѣ ші не сѣлтапѣлѣ Махмѣд, дактъ ачеста
пѣ ар фї фостѣ зпкѣлѣ прїнчїне кареле маї рѣ-
тѣсеее дїн каса domnїорѣ а лѣї Осман. Лѣї
Махмѣд дпсѣ пѣ іа фостѣ ертатѣ а лѣа мї-
нїстрїї, декѣтѣ пѣмаї дїн ѳменїї карїї стетеаѣ
дп фавѳореа іанїчарїлорѣ ші а злемалїлорѣ, еа-
рѣ апої фѣ облігатѣ а декїара дптр'о прокїемѣ-
чпне, кѣ злемалїї шї іанїчарїї зчїгашїї ар фї сїп-
грїї апѣрѣторї аї імперїзлїї.“

Атѣта е перїкопа де пробѣ дїн історї-
кѣлѣ Шлосер.

Чеї карїї аѣ кѣрїосїтате сѣѣ интересѣ де а
штї шї маї тѣлѣ десре фїороскѣлѣ планѣ де
а сѣвшїе шї дпштрїї не Тѣрчїа, потѣ се аѣле
тотѣ дїн Шлосер, кѣ дп конгрескѣлѣ челѣ фѣї-
мосѣ дела Ерѣзрт цїнѣтѣ дп Септемѣре дп
Октомѣре 1808 де кѣтрѣ дпштрїїї Александрѣ
шї Наполеон кѣ врео 30 де алїї domnїторї
тѣрѣндї шї мїжлочїї, дпсѣ фѣрѣ Австрїа, пѣ-
мїцїї дпштрїїї дпсѣрчїнарѣ дїн поѣ не мїнїс-
трїї лорѣ Шампанї шї Романцов, ка а-
чештїа сѣ дпкеїе зпѣ трактатѣ дп скрїсѣѣ,
трактатѣ, ла каре дпчепѣсерѣ а лѣкра де маї
наїнте Талеїрандѣ дїн партеа Францеї шї
Бѣдѣберг дїн партеа Рѣсїеї. Дптре алтеле Фран-
ца кѣ Рѣсїа лега о алїанцѣ таре дп контра
Австрїеї шї Англїеї, еарѣ Молдова шї Цѣра
ромѣнѣскѣ се лѣсарѣ дп потестатеа Рѣсїеї;
се маї дпкеїерѣ шї алте пѣнтѣрї пентѣрѣ о маї
департе сѣвшїере а Тѣрчїеї. (Tom. 18 к. 2 §. 8).

Чеа дїн зрѣтѣ дпчѣркаре а лѣї Наполеон
де а лѣса Прїнчїпалеле ромѣнѣштїї дп
тѣнїїлѣ Рѣсїеї а фостѣ дп а. 1812 маїнаїнте
де дпчепереа рѣсѣвоїзлїї.

Discite mortales non temerare fidem.
(Епїтафїзлѣ рецелїї Ънгарїеї кѣзѣтѣ о дїнїорѣ
ла Варна).

Нѣ вѣ пѣдѣждїцї сїре воерї, сїре фїїї ѳ-
менїлорѣ, дптрѣ карїї пѣ есте тѣнтѣїре. Зїче
Псалїстѣлѣ David. Г. Б.

Іа шїї, 10. Іанѣарїе 1859.

(Прокїзмарѣа Domnїзлїї Кѣза).

Ної Александрѣ Іоанѣ I. кѣ мїла лѣї
Dumnezeѣ шї воїнда нацїоналѣ Domnїѣ алѣ Мол-
давїеї.

Ла тоцї де фадѣ шї вїїторї сѣлѣтате!

Воїнда нацїеї прїп лецїїзїтѣлѣ еї органѣ,
адѣнарѣа електївѣ, неаѣ алесѣ Domnїѣ Молдовеї.
Сѣндѣшне не тронѣ кѣ пѣтмеле де Александрѣ
Іоанѣ I., чеа дптѣїз даторїе а поастрѣ есте де
а не адреса кѣтре вої, ізвїцїлорѣ компатрїодї,
де а вѣ дорї паче шї фѣрїчїре шї де а вѣ
спїзне каре сѣнтѣ кѣцѣтѣрїлѣ шї цїпїтїрїлѣ поа-
стрѣ.

Дпнаїнте де а не сѣї не тронѣлѣ ла каре
неаѣ кїематѣ дпкредереа нацїеї, пої, дп фадѣа
адѣнѣрїї, амѣ фѣкѣтѣ зрѣмѣторѣлѣ жѣрѣмѣнтѣ:

„Жѣрѣ дп пѣтмеле Преа Сѣїнтеї Треїмї шї
дп фадѣа Цѣрїї тмеле, кѣ воїз пѣзї кѣ сѣїнценїе
дрепѣтѣрїлѣ шї интереселе патрїеї, кѣ воїз фї
кредїнчосѣ констїтѣцїеї дп тексѣтѣлѣ шї дп сїпї-
рїтѣлѣ еї, кѣ дп тотѣ Domnїа тмѣа воїз прївегїа
ла респектарѣа лецїлорѣ пентѣрѣ тоцї шї дп
тоате, ізвїндѣ де о потрївѣ не чеї че м'аѣ ізвїтѣ
шї пре чеї че м'аѣ зрѣтѣ, неавѣндѣ дпнаїнтеа
окїлорѣ мѣї де кѣтѣ вїнеле шї фѣрїчїреа нацїеї
Ромѣне. Аша Dzeѣ шї компатрїодїї мѣї сѣ'мїї
фїе дптрѣ ажѣторѣ!“

Ачестѣ жѣрѣмѣнтѣ аратѣ лїнїа де пѣртаре
че авемѣ а пѣзї дп Domnїа поастрѣ. Гѣбер-
пѣмѣнтѣлѣ пострѣ ва фї дп тотѣ пѣтереа кѣ-
вѣнтѣлѣ гѣберпѣмѣнтѣлѣ прекѣм дпѣ вреа, пре-
кѣм дпѣ статорнїчеште конвенцїа дпкеїатѣ дп
7. (19.) Аѣгѣстѣ 1858 дптре дп. Пѳртѣ ото-
манѣ шї пѣтерїлѣ гаранте дрепѣтѣрїлорѣ патрїеї
пѳстрѣ. Вотѣ фї Domnїѣ констїтѣцїоналѣ!

Вотѣ респекта тоате дрепѣтѣрїлѣ адѣнѣрїї
електїве; шї тоате стѣрѣїнцелѣ поастрѣ ворѣ
авеа де зелѣ десволтарѣа пожелорѣ інстїтѣцїї,

че неаѣ рекъноскъѣ Европа, ши адеврата ши темеиника пзперѣ дп лъкраѣ а реформелорѣ черзте де читата конвенциѣ.

Андатъ дъпъ адецереа фрателѣи постръ Домнѣлѣ дпн Валахѣа, вомѣ пѣши ла дпфеиндареа комисиѣи централе дпн Фокшанѣ менѣтъ де а рестрѣнѣе легѣтѣриле дпндре дозъ ратѣри але ачелеиашѣи нациѣ. Къ конкърсѣлѣ ачестѣи комисиѣи ши аѣ адънѣриѣи елекѣтѣве, гъбернѣтѣжнтѣлѣ постръ се ва грѣби де а фаче леѣизириле органиче черзте де конвенциѣ, ши каре сѣнт менѣте де а дп-тродъче дп сочиетатеа пѣстръ шареле принципѣи але статѣрипорѣ модерне.

Пентрѣ ка ачестѣ шарѣ реформѣ сѣ аѣзъ дрѣпѣтѣ ресѣлтатѣ фѣричѣреа овштѣскъ, поѣ сѣ-тѣишѣ ши дпдемнѣтѣмѣ пре тоѣи компатриѣциѣи поштри де ориче старѣ ши кондѣциѣ, ка сѣ зѣте десѣипѣриле ши зреле трекъте. Нѣшѣи пачеа дпндре поѣ, пѣшѣи изѣиереа дпндре фѣи ачелеиашѣи цѣри ши нациѣ, пѣшѣи о деплинъ армонѣе дпндре тѣте класеле сочиѣтѣциѣи, дпнтрѣнидѣ аша тѣте пѣтерѣле, пѣте сѣ не дпнтрѣскъ, ши аша ши гъбернѣтѣжнтѣлѣ ши попорѣлѣ, шѣпъ дп шѣпъ сѣ рѣдикѣтѣмѣ патриа пѣстръ дпн кѣдереа дп каре аѣ адъсо непорочѣтеле дпнѣтѣшѣлѣри а ле тре-кѣтѣлѣи.

Мѣсѣа пѣстръ, де ши фрѣтѣоѣз, есте шарѣ ши фѣрте греа! Ноѣ пѣ вомѣ пѣтеао дпндеплинѣи де кѣтѣ дакъ вомѣ авеа дпнѣврѣдѣшареа сѣнчеръ ши опрѣжѣнѣлѣ пѣтернѣкѣ аѣ компатриѣциѣи поштри. Тѣте зѣтеле пѣстре ворѣ фѣ дпнтрѣвѣн-дате дп кѣнѣ де а ле мерѣта ши дозѣндѣи.

Ноѣ фачетѣмѣ знѣ апѣлѣ ла патриѣотѣмѣлѣ, рѣвна ши активѣтатеа фѣнкѣионариѣлорѣ пѣвлѣчѣи, карѣи сѣнт леѣизиѣтеле органе але гъбернѣтѣжнтѣ-лѣи дп рѣлаѣиѣе сале кѣ партиѣкѣларѣи. Леѣилѣ кѣзѣсеръ дп пѣрѣсѣре, ши кѣ дѣпселе тѣтѣ пѣтереа окѣртѣзѣреѣ. Леѣилѣ трѣвѣе сѣ ши редѣ-вѣндѣскъ тѣтѣ авторѣтатеа. Пѣтереа есекѣтѣвъ авѣндѣ а фѣ дп вѣиторѣ органѣлѣ легалѣтѣциѣи чеѣ маѣ стрѣкте, трѣвѣе дар ка сѣ фѣе тѣре ши ре-

спектатъ де тоѣи. Трѣвѣе ка дп вѣиторѣ фѣе-каре четѣдеанѣ фѣрѣ осѣвѣре, сѣ фѣе апѣратѣ дп опорѣлѣ, дп вѣаѣа ши дп авереа са. Ачестѣ шарѣ вѣнѣри сѣнт дпнкрѣдинѣтате окрѣотѣреѣ авѣо-рѣтѣциѣлорѣ пѣвлѣче.

Прекъм дар вомѣ авеа де вѣкѣриѣ а кѣзѣта ши а ресѣлѣтѣи тѣте мерѣтеле, тѣтѣ девѣтамен-тѣлѣ, тѣтѣ серѣвѣциѣлѣ опорѣвилѣ аѣ фѣнкѣионари-лорѣ шарѣ ши мѣчѣи, пре атѣтѣ гъбернѣтѣжнтѣлѣ постръ есте пѣотрѣтѣхѣтатѣ отѣрѣжѣтѣ де а пѣдепоѣ фѣрѣ крѣцѣаре ши кѣ тѣтѣ аспрѣтеа леѣилорѣ тѣтѣ авѣсѣлѣ ши тѣтѣ кѣлкареа де леѣе.

Тѣтѣзѣрорѣ компатриѣциѣлорѣ поштри ле трѣ-шѣтемѣ домнеаска ши фрѣѣеаска пѣстре зрѣре.

Александръ Иоан I. Секрет. Статѣлѣи В. Alessandri.

Iasi, 5. Ianuarie 1859.

RAPORTU

in interesulu poesiei populare.

I.

Aurora literaturii noastre sa ivitu; se ne des-
ceptamu si sa iesimu in campulu ei cu tota inima
si energia, precum agronomulu diliginte, iese pri-
mavara la aratu.

Celu mai frumosu campu pentru literatura u-
nui poporu, e campulu poesiei populare,
de ore ce acesta reprezenta mai fidelu, ideile, sim-
tiemintele, spiritulu unui poporu, si aceasta vor-
besce mai apriatu despre viatia si trecutul lui
fiindu totu deodata si fontana pentru istoria.

Esperintia ne arata, ca de cate ori previne
in lume cate unu evenimentu politicu si se debate
causa nationala a unui poporu de atate ori natiu-
nile culte 'si deprindu jurnalele lor cu scrutarea
istoriei datiniloru, portului, si deo-
sebi cu poesia populara acelu poporu,
pentru ca mai bine se 'i pota cunoaste vietia interna
si nationala. Acesta e fapta complinita in timpul
mai nou, pentru poporulu grecu montene-
grinu si romanu.

Eu am întreprinsu a lucra pe campulu poesiei populare; am începutu eu, deca nu s'a aflatu altulu cu însusiri mai 'nalte poetice — si cu potie-na greutate, si ajutoriulu unor anime bune si romane, potui se aretu unu resultatu, conformu si identicu cu originalitatea, limba si spiritulu poesiei populare — unu resultatu, ce mai bine 'lu pôte judeca on. publicu, si la a carui sentintia, — opiniune publica, 'mi aplecu capulu, — ori cum va fi aceea!

Eu la acestu puntu asiu îndresni a'mi face observatiunea, cumca judecatoriulu séu criticulu poesieloru mele populare, are de a lua in consideratiune la cele mai multe poeme 2, 3, séu si mai multe individualitati, adeca persóne, asia pe cum, si in cate esemplare am capetatu atare forma. Asia dara a) pe aceia, carii au invetiatu canteculu popularu din parinti séu mosi, caci din ce suntu acestia mai destepti, si au memoria mai buna, de ce mai bine 'lu potu recita si dicta; b) pe aceia carora s'a recitatu canteculu popularu, si carii 'lu descriu si milu trametu; caci de ce cuprindu mai fidelu canteculu, de ce 'lu trametu mai deplinu; si c) pe subscrisulu, caruia in 'prelucrarea si îndreptarea cantecului popularu, teritoriulu 'i este fórte angustu, avendu de santa datoriintia a sustienea originalitatea adeca ideile si expresiunile, limba populara, si forma versului, si 'ier-tantanduse a chiti numai 'metrulu cadintia cuvintele, a suplini versulu fara parechia, asia a indiestra canteculu cu frumsetia poetica, fara a perde celu mai patieniu din esentia lui. A avé inaintea ochiloru atate regule, si a prelucra din esemplare in franture, nu e asia usioru!

Altumintre, cum asiu uita eu, séu altulu asia regule, poesia populara s'ar preface de o poesia propria, individuala si prin aceasta s'ar perde scopulu, s'ar devasta tesaurulu poporului, ereditu de seculi.

Din aceste se precunósce, ca cu catu capetu canteculu popularu mai fidelu, cu atata si resultatulu meu pôte fi mai favorabilu, — pentru ce nu potu a nu atinge cu bucuria acea împrejurare ca precum baladele le-am prelucratu mai tóte din

lindele din cate 2 — 6 esemplare, — = ce me convinge, si credu ca partea cea mai mare de cantece populare, suntu catu mai depline si fidele, s. resultatu nu pôte fi altulu de catu ce dorescu eu si ce se postesce pentru poesia nóstra populara.

II.

Raportulu meu in interesulu poesiei populare 'lu restringu de astadata numai la balade, deórece, aceste suntu pene acuma in mana on. publicu-

Baladele suntu cantece stramosiesci si ele enara fapte. — Faptele aceste suntu nationale religioase, eroice, si altcum, si pentru acésta si baladele nóstre se potu anumi dupa impartirea acésta.

Baladele nationale la noi romanii din Austria suntu mai rare, decatu la fratii din Moldova si Romania, dar pentru acésta totusi suntu multe, luandu in consideratiune, sórtea nóstra din trecutu. Si óre pentru ce suntu mai ráre? Causa e evidenta! Pentru ca noi nu avuramu asia viétia politica inlauntru si in afara, si pentru ca nu furamu in corelatiuni mai strinse cu domnitorii nostri, ca si romanii de peste Carpati cu ai loro, — atunci cand ai nostri din trecutu, nici ascitu ca esista poporu romanu in imperiu, caci furamu ca locuitori, mai multu intre religiuni, — decatu intre popóre si natiuni — registrati. Noi nu avuramu bellidicii nostri si ne amu luptatu cand sub flamura magiara, cand sub cea austriaca, si poporului ia lipsitu unui objectu placutu de a avea balade nationale. — Pene ce dincolo de Carpati, domnitorii fura intre poporu si mai toti cu elu, avura corelatiuni mai dea própe, ce devenira inca in viétia loro ca fapte complinite, — ce poporulu lea luat aminte si lea povestitu in cerculu familie si a remasu din familia in familia, s'au formatu in traditiuni si mai tardiu se creare de balade, óri tradutiuni in sensulu strinsu,

Baladele nóstre se referé dia mai alesu la corelatiunile nóstre cu alte popóre, cari suntu in patria, séu cu cari am avutu de lucru — asia avemu — dupa esperintia de pene acum — balade cu un-gurii, mai putiene cu nemtii, si mai multe cu turcii.

Cumca de aceste au remasu mai multe, eredu cauza in acele împrejurari, ca poporulu asupra turcului avea mai mare ura, ca asupra unui paganu

carele a tratatu mai cumplitu, si de candu a scapatu a ci de elu resbunarea ia mai remasu in memoria; iera cumca de celelalte au remasu mai putiene e o cauza chiaru si aceea, ca poporul nostru nu a cutesatu a le canta, si asia aceste mai perira.
(Va urma.)

MARTURISIREA COPILEI (imitatiune).

Veni anteiu unu Conte c'onu buchetu de flori,
Si-mi spuse, ca e 'namoratu;
Primii fiorea, si-i multiamii de multe ori —
Dar' inima nu i-o amu datu!
Apoi veni unu Prince, si-mi dede unu gioielu
Totu cu perle si 'nauratu;
Jo saltaiu in mine, vediendulu fromosielu —
Dar inima nu io amu datu!
Apoi veni unu Rege, si-mi apromise
Una coróna de imperatu;
Me credeamu pe tronu, la vorhele ce'mi dise —
Dar' inima nu i-o amu datu!
Veni inse unu June; pe frantea-i lata
Urme de dureri avea,
Seracu era, dar' frumosu, cu minte 'nalta —
Si lui amu datu inima mea!

Dr. X.

ПЛЕКАРЕА ЛА ПЕЦИТЪ.

Коліндъ лѣтѣскъ*)

Mire tinerețǎ,
Florile d'albe!
Gatъ kълъшелъ,
Treï pene-șii kitesce,
Șii la drъmъ pornescе.
Dълче фїзлъ meș,
Че-ї кцетелъ тѣѣ, —
Dор' de остъșитъ,
Сѣѣ de тѣлхѣритъ?
Мама-лѣ дндрева,
Респѣнсѣ аштепта, —
Дар' фїзлъ грѣиа:
Скѣтпъ мама mea!

Nici de остъșитъ
Nici de тѣлхѣритъ,
Чи de incсратъ,
Къ еѣ mī-amъ афлатъ
Фатъ фѣтѣșитѣръ
Ка шїо порѣтѣитѣръ, —
Пе кѣт дї-amъ mai спѣсѣ.
Коло сѣсѣ mai сѣсѣ,
Песте поѣт мѣнцї
Ла албеле кѣрцї, —
Мъ дѣкѣ с'о пецескѣ,
Къчи еѣ o извескѣ.

Dълче фїзлъ meș
Аста-ї лѣкръ грѣѣ!
De дѣсѣ te veї дѣче,
Дар' n'о veї адѣче, —
Фата minпнатъ,
E кѣстодиатъ,
De треї фечорѣї
Ка шї пѣсче лѣї.
Днѣлъ e вѣдарїѣ
Алѣлъ e портарїѣ,
Алѣлъ дн четате,
Дї стъ, тотъ ла спате!

Mirele грѣиа;
Скѣтпъ мама mea!
Ba еѣ тѣ воїѣ дѣче,
Șii o voїѣ адѣче.
Dómna кѣрцїлоръ,
Zina мѣнцїлоръ, —
Содъ-mї va фї mie,
Норъ-дї va фї цїе!
Фрїка mea o портъ,
Къчи i-am арѣтатъ
Бѣсѣдѣганъ колѣтатъ, —
L'am amenпнатъ
Дар' vїѣ l'am ierpatъ!

Челъ че дн четате,
Дї стъ тотъ ла спате,
Dълъ тїне вате,
'Mї e ка шї фрате,
Къчи i-am арѣтатъ
Скѣтѣ невѣтѣматъ, —
Лапче аскѣдїтъ,
Ла вѣрфѣ отрѣвїтъ!

Dълче фїзлъ meș!
Плѣкѣ 'n дрѣтѣлъ тѣѣ, —
Норокѣ сѣ'дї адѣнї,
Фата с'о кѣпнї!

At. M. Marienescъ.

*) De лѣтѣ Довра дн Ардеалъ,